

Justitieombudsmannen
Per Lennerbrant

Kommunstyrelsen i Ale kommun kritiseras för att ett klagomål på en präst vidarebefordrades till Svenska kyrkan i strid med regeringsformens krav på saklighet och opartiskhet

Beslutet i korthet: Ale kommun vidarebefordrade en enskild persons klagomål på en präst till Göteborgs stift. Klagomålet gällde att prästen och några andra personer druckit öl och spelat hög musik i nära anslutning till kyrkans lokaler.

JO konstaterar att kommunen inte har haft författningsstöd eller normmässig förankring för sitt agerande, som i stället lätt kunnat uppfattas som att kommunen ansåg att prästen handlat felaktigt eller olämpligt och att man ville uppmärksamma Svenska kyrkan på det. Genom att vidarebefordra klagomålet till det berörda stiftet har kommunen agerat utanför sitt uppdrag på ett sätt som inte varit förenligt med kravet på saklighet och opartiskhet i regeringsformen. Kommunstyrelsen kritiseras för det.

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO den 30 juni 2025 klagade prästen AA, genom sitt ombud advokaten BB, på Ale kommun och förde fram bl.a. följande.

Ale kommun har vidarebefordrat ett klagomål från en enskild person till Göteborgs stift. Klagomålet, som avsåg att AA druckit öl i anslutning till församlingshemmet, lades till grund för en prövning av domkapitlet och resulterade i att AA meddelades en skriftlig erinran. Kommunens förvaltningsrättsliga serviceskyldighet omfattar inte rätten eller plikten att ta upp uppgifter från en enskild medborgare och sedan vidareförmedla dessa till ett externt trossamfund. Kommuner ska inte företräda enskilda medborgare och inte heller agera ombud för dessa. Det har inte varit fråga om en felsänd anmälan som utan behandling vidarelämnades till en annan myndighet och agerandet har saknat stöd i lag.

Utredning

JO begärde att Kommunstyrelsen i Ale kommun skulle yttra sig över det som fördes fram i anmälan.

Kommunstyrelsen uppgav bl.a. följande om det händelseförlopp som beskrivits i anmälan och om kommunens handläggning.

Den 22 oktober 2024 informerades brottsförebyggaren [*kommunens brottsförebyggare, JO:s anm.*], vid ett möte med kommunpolisen ... om uppgifter/tips som inkommit från allmänheten. Enligt dessa uppgifter hade prästen AA och ytterligare två personer (CC och DD) setts utomhus i nära anslutning till Svenska kyrkans lokaler där de druckit öl, spelat hög musik och även erbjudit en förbipasserande person en öl.

Anledningen till att kommunpolisen kontaktade brottsförebyggaren var att AA och CC vid tiden för det inträffade ingick i Ale kommuns brottsförebyggande råd. Enbart kommunpolisen hade kontakt med tipslämnaren, inte någon från kommunen. I samverkan med det brottsförebyggande rådet diskuteras användandet av alkohol och droger kontinuerligt som en otrygghetsfaktor då det i många familjer med ungdomar och minderåriga ofta bidrar till problem och en stark känsla av otrygghet för människor som på något sätt påverkas. Med anledning av att AA och CC ingår som deltagare i det lokala brottsförebyggande rådet bedömde därför Ale kommuns brottsförebyggare att informationen behövde förmedlas vidare. Brottsförebyggaren tog därför kontakt med kommunens HR-chef för att rådfråga hen om hanteringen, men blev då i stället hänvisad vidare till kommunchef för rådgivning och beslut. Kommunchef och dåvarande säkerhetschef diskuterade därefter ärendet och kom tillsammans fram till att informationen borde delges Göteborgs stift i egenskap av rätt mottagare för informationen som tillsynsansvarig, för bedömning om det fanns skäl för eventuell oro eller förtroendskada ... Uppgiften att vidarebefordra informationen delegerades då till brottsförebyggaren. Vid den tidpunkten fanns ingen skriftlig information från polismyndigheten ingiven till Ale kommun.

Kontakt togs per telefon med stiftsprost EE vid Göteborgs stift. I det initiala samtalet informerade brottsförebyggaren om att Ale kommun fått information från polisen, att den rörde medarbetare i Svenska kyrkan (varför kontakt nu togs med Göteborgs stift).

Stiftsprost EE önskade ett möte med brottsförebyggaren och kommunpolisen, som genomfördes den 25 november 2024. Vid det mötet informerade brottsförebyggaren och kommunpolisen om de uppgifter som inkommit, med förtydligande att det inte gjorts några egna iakttagelser vare sig från kommunens anställda eller kommunpolisen, att brottsförebyggaren och kommunpolisen enbart vidareförmedlade information. Efter mötets avslut bad stiftsprost EE att kommunen även skulle skicka informationen skriftligen via e-post. Kommunpolisen mejlade dokumentationen den 4 december 2024, vilket sammanställdes i ett dokument... Dokumentet innehåller även information som gavs muntligt till stiftsprost EE vid mötet den 25 november 2024. Ett filmklipp som getts in till polisen rörande händelsen, vidarebefordrades till kommunen den 19 december 2024. Brottsförebyggaren mejlade klippet till stiftet den 20 december 2024, tillsammans med dokumentet...

Kommunstyrelsen redogjorde för sin bedömning av det inträffade enligt följande.

Kommunens bedömning vid denna tidpunkt var att uppgifterna hade inkommit till fel myndighet och att frågan i första hand föll inom arbetsgivarens tillsynsansvar, d.v.s. Göteborgs stift i detta fall.

Mot bakgrund av kommunens uppgifter enligt lagen (2023:196) om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete, samt den roll kommunen har i samverkansstrukturen *Trygg i Ale* och samverkan i kommunens brottsförebyggande råd, där Svenska kyrkans medarbetare då ingick, bedömdes att vidarebefordran till rätt huvudman kunde vara motiverad. Avsikten var att säkerställa att informationen hanterades av en aktör med ansvar för den aktuella sakfrågan. Vid kontakten med stiftet klargjordes uttryckligen att kommunen endast vidarebefordrade informationen och inte hade något att tillföra ärendet i sak. Kommunen beaktade i detta sammanhang de krav på saklighet och opartiskhet som följer av 1 kap. 9 § RF.

Vid arbetet med yttrandet till Justitieombudsmannen har kommunledningsförvaltningen kunnat konstatera att ärendet rörde en fråga som inte låg inom kommunens arbetsgivaransvar, men att kommunen berördes i och med samverkan i det brottsförebyggande rådet. Kommunledningsförvaltningen konstaterar att proportionalitets- och objektivitetsaspekter hade kunnat beaktas tydligare vid den initiala bedömningen när frågan lyftes av kommunpolisen, och i den fortsatta hanteringen av ärendet, då information sammanställdes och överfördes till stiftet. En möjlig hantering – utifrån det initiala ställningstagandet att Ale kommun var fel myndighet – hade i stället varit att informera kommunpolisen om att sakfrågan/tipset inte var kommunens sak att hantera. Arbetsgivarens eventuella åtgärder kunde i sådana fall i ett senare skede möjligen ha blivit ett ärende för kommunen att hantera utifrån det brottsförebyggande rådets sammansättning.

Med anledning av detta avser kommunen att se över sina interna rutiner för informationshantering inom det brottsförebyggande arbetet, särskilt i situationer där uppgifter inte härrör från kommunens egen myndighetsutövning och där andra aktörer har ett tydligare ansvar för sakfrågan.

BB yttrade sig över remissvaret och förde bl.a. fram att den erinran som AA meddelats av domkapitlet med anledning av klagomålet upphävts av Svenska kyrkans överklagandenämnd. Därutöver uppgav han att uppgiften att AA skulle ha ingått i kommunens brottsförebyggande råd är felaktig.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 9 § regeringsformen ska myndigheter och andra som fullgör offentliga förvaltningsuppgifter beakta allas likhet inför lagen och iaktta saklighet och opartiskhet. Kravet på saklighet och opartiskhet kommer även till uttryck i 5 § andra stycket förvaltningslagen.

Kravet på saklighet innebär bl.a. att myndigheters åtgärder och beslut inte får utgå från ovidkommande hänsyn och vara godtyckliga utan ska vara rationella och logiskt motiverade. Kravet på opartiskhet betyder att det allmännas företrädare ska vara objektiva i sin tjänsteutövning och förhålla sig så att deras opartiskhet faktiskt inte med fog kan ifrågasättas. Bestämmelsen omfattar inte bara hur en sak rent faktiskt har handlagts och vilka verkliga skäl som ligger bakom ett beslut eller annat handlande från en myndighet. Hur myndighetens agerande kan uppfattas är också av betydelse. (Se Bull och Sterzel, Regeringsformen – en kommentar, [2023, JUNO], s. 57 och t.ex. JO 2020/21 s. 353, dnr 2570-2018.)

Av 5 § första stycket förvaltningslagen framgår att en myndighet endast får vidta åtgärder som har stöd i rättsordningen.

Enligt förarbetena till bestämmelsen är dess innebörd att myndighetens agerande ska ha stöd i någon av de källor som tillsammans bildar rättsordningen i vidsträckt mening. Det ska således finnas någon form av normmässig förankring för all typ av verksamhet som en myndighet bedriver, men det krävs inte att varje enskild åtgärd som en myndighet vidtar kan kopplas till ett specifikt bemyndigande. (Se prop. 2016/17:180 s. 59 och 289.)

Av lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete framgår bl.a. att kommuner ska bidra till att samhällets samlade brottsförebyggande arbete bedrivs på ett effektivt sätt genom att fullgöra de uppgifter som följer av lagen, exempelvis verka för att skriftliga överenskommelser om samverkan ingås med relevanta aktörer och för att strategiska brottsförebyggande frågor hanteras i ett särskilt forum där kommunen och relevanta aktörer ingår.

Bedömning

Av utredningen framgår att kommunen vidarebefordrade ett klagomål på prästen AA till Göteborgs stift. Saken gällde att AA och några andra personer druckit öl och spelat hög musik i nära anslutning till Svenska kyrkans lokaler samt att en förbipasserande person erbjudits en öl. Klagomålet resulterade i att AA fick en skriftlig erinran, som dock sedermera upphävdes.

JO har tidigare uttalat att en myndighet vid kontakter med andra myndigheter alltid måste överväga om en viss samverkan kan sägas ingå i dess uppdrag eller inte (se JO 2016/17 s. 230, dnr 987-2015). Även när det är fråga om en myndighets kontakter med andra organ än myndigheter, som i detta fall ett stift, måste sådana överväganden göras.

Någon situation som regleras i lagen om kommuners ansvar för brottsförebyggande arbete har det inte varit fråga om här och agerandet kan inte anses rymmas inom kommunens serviceskyldighet enligt förvaltningslagen. Jag kan inte se att kommunen haft något annat författningsstöd eller normmässig förankring för åtgärden, som i stället lätt kunnat uppfattas som att man ansåg att AA handlat felaktigt eller olämpligt och att man ville uppmärksamma Svenska kyrkan på det. Genom att vidarebefordra klagomålet till det berörda stiftet har kommunen agerat utanför sitt uppdrag på ett sätt som enligt min mening inte varit förenligt med kravet på saklighet och opartiskhet i regeringsformen. Kommunstyrelsen kritiserar för det.

Jag ser positivt på att kommunen avser att se över sina rutiner för informationshantering inom det brottsförebyggande arbetet.

Ärendet avslutas.

Beslutet har fattats av JO Per Lennerbrant. Dokumentet har fastställts digitalt och har ingen underskrift.

Rättssakkunniga Rebecka Rynning har föredragit ärendet och tf. byråchefen Cecilia Melander har deltagit i beredningen.